

Weet je nog wel van toen?

Henriette van Noorden

bron

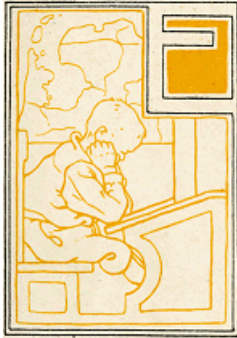
Henriette van Noorden, *Weet je nog wel van toen?* A.B. Soep, Amsterdam 1905

Zie voor verantwoording: http://www.dbnl.org/tekst/noor037weet01_01/colofon.htm

© 2005 dbnl

Schoolpijn.

Er was eens een jongentje, dat niet erg goed rekenen kon. Nu, dat is niet zoo vreemd. Ik geloof dat er heel veel kinderen zijn die sommen en tafels en vraagstukjes haast de naaste dingen vinden die ze weten. Het is ook wel erg, zoo je gedachten bij elkaar te moeten houden, als het buiten de school zoo lekker is, als de zon schijnt, of er een troep soldaten of een brandweervagen voorbij komt en je niet eens even kijken mag wat voor soldaten het zijn of welke wagen het is.

Maar ... zoo lang het lesuur duurt, moet er stilte zijn en dikwijls spijt het den onderwijzer of de onderwijzeres dat ze de kinderen niet eens even aan het raam mogen laten komen. Daar is nu niets aan te doen en opletten is dus de boodschap.

En nu van den jongen die niet goed rekenen kon.

Er was weer rekenles op school. Elk moest een som die op het bord stond uitwerken.

‘O,’ dacht de jongen, ‘die akelige som zal ik wel weer niet kennen. Ik wou maar dat er geen rekenen bestond.’

Maar, of hij al mopperde en zeurde, daar kwam de som niet mee af. De meeste jongens waren al klaar en mochten nu vrij teekenen.

‘Ja, teekenen wil ik wel, maar eerst nog die ellendige som!’

‘Leien doorgeven!’ roept meneer.

En nu moest hij zijn lei geven met de som half af.

‘O, jij bent natuurlijk weer niet klaar. Je hebt zeker weer aan je spoor of je plantenbus gedacht. Je maakt van avond thuis je som en dan nog maar eens het werkwoord: ik moet opletten bij de rekenles!’ Thuis gekomen vraagt moeder: ‘Wel, hoe was 't op school? Heb je goed opgepast?’

‘Ja, moe.’

‘En gerekend?’

Geen antwoord.

‘Kom, zeg 't maar,’ zegt moeder, ‘moet je huiswerk maken? Laat eens kijken. - Ja, dat dacht ik wel weer - sommen overmaken. Weer onoplettend geweest, hè? Nou, ga maar gauw aan je werk, dan kan je voor het eten nog een flink eind af hebben. 't Is wel jammer, we hadden anders nog gewandeld, 't is lekker weer!’

Aan tafel at Piet flink; maar na het eten zei hij, toen hij weer aan zijn werk bezig was:

‘O, moe, ik heb zoo'n hoofdpijn, en pijn in mijn beenen, ik kan echt niet verder werken.’

‘Nou,’ zei moeder, ‘als dat waar is, scheid dan maar uit en ga gauw naar bed, dan ben je morgen misschien weer beter.’

Moeder begreep wel dat het eigenlijk schoolpijn was die Piet plaagde. Het was heel warm en dus niet lekker om juist nu vroeger dan anders naar bed te moeten. Maar Piet kon nu zeker niet tegenstribbelen. Hij was toch ziek!

‘Kom, jongen, ik zal je van avond eens naar bed brengen! Een flink warm glas limonade zonder suiker en een extra wollen deken

zullen je wel gauw opknappen, hoor! en nu vooral geen avondboterham, anders zou je misschien nog maagpijn ook krijgen! Slaap lekker, morgen mag je zeker niet vóór tien uur uit je bed komen. Wel te rusten, Piet, en beterschap, jongentje!’

Den heelen avond en den nacht sliep Piet rustig door.

Moeder wist het wel, die ziekte was zoo erg niet!

Den volgenden morgen, om negen uur, kwam Piet al in de huiskamer. Hij kon het niet meer uithouden van den honger, want hij had natuurlijk geen boterham op zijn bed gehad.

Toen hij binnenkwam, begon moeder te lachen.

‘Wel, zieke, hoe gaat 't er mee? Ben je weer heelemaal beter? Gelukkig, hoor! Ja, die schoolpijn is een akelige pijn. Toen ik zoo oud was als jij, heb ik er ook wel last van gehad en dan deed grootmoeder met mij net als ik nu met jou. Het is nog al niet gevaarlijk.’ Piet gaf zijn moeder een zoen, en het duurde wel een jaar, voor hij weer een aanval van schoolpijn had.

Tootje's verjaardag.

‘Goeien morgen, nou ben ik jarig!’ zegt kleine To, terwijl ze met haar oogjes knipt in het lamplicht.

Vader, moeder en grootmoeder, die rustig zaten te lezen, schrikten even op, toen zij Tootje zoo in haar nachtpon op de bloote voetjes plotseling voor zich zagen.

‘Kindje, wat voer je uit?’ vraagt moeder, en terwijl ze glimlachend naar vader en grootmoeder kijkt, zegt ze:

‘Maar schatjelijef, weet je wel hoe laat 't is? 't Is pas tien uur in den avond. Nu ben je nog niet jarig, het duurt nog wel zes uur, hoor. Ga maar weer gauw in je bedje; en als je morgen ochtend wakker wordt, staat er een heel tafeltje met cadeautjes voor je klaar!’

Even kwamen er een paar traantjes van teleurstelling in Tootjes oogen.

‘Hè, ik dacht dat het echt al morgen was. Het duurt ook zoo vreeselijk lang. Mag ik nu niet opblijven?’

‘Kindjelief, wat ben je dom. Aanstonds gaan we allemaal naar bed, maar eerst moet ik toch nog al je verrassingen klaar leggen. Dus als je nu niet gauw gaat slapen, zou je morgen heelemaal geen verjaarscadeautjes vinden. Weet je wat, ik zal je zelf naar je bedje brengen. Geef vader en grootmoeder nog maar eens een flinken nachtzoen, dat moet nu de laatste zoen zijn in je vierde jaar. En als je nu lekker geslapen hebt, geef je ons morgen maar vroeg de eerste zoenen in je vijfde jaar.’

Moeder tilt Tootje op en draagt haar naar haar bedje. Ze blijft nog even bij haar zitten om voor dien éénen avond te wachten tot ze weer ingeslapen was.

Wel te rusten, Piet, en beterschap, jongentje. (pag 4).

De jongen en de spreeuw.

moe, krijg ik asjeblijft gauw een stuiver?’

‘Wat wou je er mee doen, Jan?’

‘Och, moe, een eindje achter onzen tuin zit een jongen met toch zoo'n aardig vogeltje dat hij me voor een stuiver wil verkoopen.’

‘Kom, we zullen er samen eens heen gaan, Jan!’ Ja, hoor, aan den kant van den weg zat een boerenjongen met een kleine spreeuw in zijn handen. Het diertje piepte en bewoog zich angstig in de vingers die de jongen er losjes om heen gebold hield. ‘Nou,’ zegt de jongen, ‘moet je hem nog voor een stuiver, of niet? Als je hem niet mot, ga ik er mee naar een ander.’

‘Hoe kom je aan dat vogeltje,’ vraagt Jan's moeder.

‘Wel, van mijn lijfstok.’

‘Waarom vang je die diertjes, ze doen toch geen kwaad. Weet je

wel dat het heel slecht is om vogels te vangen? Een spreeuw hoort in de vrije lucht, dat is geen vogel om in een kooi te zetten. Daar heb je een stuiver en laat hem nu maar wegvliegen, en als je me belooft dat je je lijmstok nooit meer gebruiken zult om die aardige spreeuwen of andere vogels te vangen, krijg je nog een dubbeltje en als je met me mee naar huis gaat, nog een groot stuk koek.'

'Maar juffrouw, ze vreten al de kersen van de boomen.'

'Vergeet je dan dat ze ook zoo veel wormen en larven en rupsen opeten? Zoo'n enkele kers kan toch geen kwaad? Dat is 't best waard, hoor, rupsen en wormen doen veel meer schade dan de spreeuwen. Geloof me maar.'

'Nou juffrouw, ik belooft je eerlijk dat ik mijn lijmstok maar voor de vliegen houen zal.'

'Moeder, wil ik pietje ook maar uit zijn kooitje laten?' vraagt Jan, toen ze thuis gekomen waren.

'Neen, jongen, dat hoeft niet. Kanaries zouden doodgaan als je ze in ons land vrij liet rondvliegen. Dat zijn eigenlijk geen vogels

Daar heb je een stuiver en laat hem nu maar wegvliegen. (pag. 8).

die bij ons thuis hooren. Ze komen van warme landen hier ver vandaan en ze zouden gauw ziek worden en sterven als ze niet in een kooi verzorgd werden. Zorg jij maar goed voor piet, dat zijn kooitje altijd schoon, zijn zaadbakje gevuld is en zijn drinkglasje mooi helder ziet, dan heeft hij zich niet te beklagen en jij hoeft 't je niet aan te trekken dat je een vogel in een kooitje bewaart.'

Naar de hei.

komt, jongens, 't is heerlijk weer, we zullen vandaag eens naar de hei gaan. Trekt je oude pakjes maar aan, zet je groote hoeden op en gaat dan vragen of Mien en Truus mee mogen!

Terwijl de kinderen zich kleedden en hun vriendinnetjes gingen halen, maakte moeder een mandje klaar dat elk op zijn beurt zou moeten dragen. Boterhammen, krentenbroodjes, een flesch met melk en een met water, appels, noten, peren, dat ging er allemaal in.

‘Zijn jullie klaar, jongens?’

‘Ja moe! Wat zit er in het mandje?’

‘Dat zul je wel zien als je honger krijgt, dat moet nog een verrassing blijven!’

‘Ik geloof dat ik nu al een beetje honger heb,’ zegt Piet.

‘Wel, eet dan maar eerst nog een boterham vóór we weg gaan, jongen!’

‘Zoo erg is 't nog niet, moe, ik kan nog wel wachten.’

En voort ging het troepje.

Piet, die altijd haantje-de-voorste was, moest het eerst het mandje dragen, en zingend liep hij vooruit.

De weg van het dorp naar de hei was niet zoo heel lang, maar toch duurde het een heele tijd vóór ze er waren. Er was ook zoo veel te zien langs het pad dat ze zoo goed kenden van de vorige jaren die ze buiten hadden doorgebracht.

‘Kijk, moeder, daar heb je onze girafboomen weer!’ schreeuwt Piet.

‘Och jongen,’ zegt Mien, die voor den eersten keer naar de hei gaat, ‘girafboomen! Wat is dat nu voor onzin?’

‘Wat een domoor, hè moeder,’ zegt Piet, ‘dat kind begrijpt ook niets.’ ‘Maar Piet, het is toch heel gewoon dat Mien dat niet begrijpt. Weet je waarom Piet dat girafboomen noemt, Mien?’

‘Neen, mevrouw! Maar er groeien toch ook geen giraffen aan boomen!’

‘Kijk, Mien,’ zegt Piet's moeder. ‘Ben je wel eens in een dierentuin geweest en heb je daar ook giraffen gezien?’

‘Ja, mevrouw.’

‘Nou, Mien, kijk dan eens goed naar dat rijtje boomen hier langs den weg en denk dan eens hoe een giraf er uitziet; vindt je dan niet dat de vorm van die boomen veel lijkt op den hals en den kop van een giraf!’

‘Och ja, 't is waar. Nu begrijp ik het, en ik zal ze ook maar zoo gaan noemen.’

Weer liepen ze een eindje voort.

‘Kijk, jongens, daar woont de bijenboer nog. Willen we er eens langs gaan?’

En toen ze er langs gingen, zagen ze door het hek zwermen bijen van en naar de korven vliegen. Eerst waren de kinderen een beetje bang om er zoo vlak voor te gaan staan, maar toen moeder hun verzekerde dat bijen nooit kwaad doen als ze niet opgejaagd worden, was hun angst weg. Wat een drukte en gegons! De ijmker, zoo heet de

bijenboer eigenlijk, liep er tusschen, met een gazen masker voor en groote handschoenen aan, want het is een gevaarlijk werkje om de vlijtige diertjes af en toe van de korven te jagen en de boer wil toch ook zien of er al veel in de raten is, zoodat hij die verkoopen kan.

Eindelijk kwamen ze dan op de hei.

Wat was het er weer heerlijk, wat deed die droge, zuivere lucht weer goed! Does, de hond, die overal mee liep, voelde het ook; hij holde en rolde over den zanderigen grond, zoodat de stekeltjes brem hem in de krullende haren gingen zitten.

Ja, de hei was weer prachtig. Brem en heidekruid stonden in vollen bloei en een kleed van paars en geel en donkerrood scheen er over uitgespreid te liggen, naar welken kant men ook keek.

‘Komt, jongens, nu een mooie bos heidekruid geplukt, dan hebben we van den winter nog hei in huis. Maar past op dat jullie je niet prikt aan de stekels van de brem, dat kan pijn doen, hoor.’

‘Nu krijg ik toch echt honger, moe,’ zegt Piet en de andere

kinderen hebben ook al eens verlangend naar het mandje gekeken. ‘Vooruit dan maar, jongens, geef het mandje maar hier!’

Zoo gingen ze rondom moeder zitten.

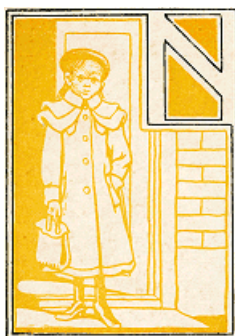
‘Eet maar zoo veel je lust; als het mandje leeg is, gaan we naar huis.’

Dat hoefde moeder geen twee maal te zeggen.

Al heel gauw was het mandje plat.

Nu werd de terugtocht aangenomen. Zingend ging het troepje het dorp weer in.

En toen vader 's middags thuis kwam, verrasten zij hem met een prachtige bos heidekruid op tafel.

Nonnie.

een maar, moeder, we hebben een nieuw kind op school, zoo'n zwarte leelijkheid heb je nog nooit gezien. En bang, ze durfde niet eens hard te loopen toen we vrij spelen hadden. En toen ze gehaald werd, durfde ze haast de school niet uit. We hebben haar natuurlijk flink geplaagd en uitgelachen, dat begrijpt u. 't Leek wel een hazewindje, zoo beefde ze en ze begon maar dadelijk te huilen! Hoe vindt u dat?'

'Hoe ik 't vind, Jo? Heel naar en stout. Een vreemd kind maar dadelijk plagen en uitlachen omdat ze er een beetje anders uitziet dan jullie en ze zich niet op haar plaats voelt? Hoe zou ik dat anders dan naar en stout vinden? En leelijk - kan dat kind het helpen dat de kleur van haar vel anders is dan bij jullie? Is het daarom leelijk? En alsof dat een reden moet zijn om naar

tegen haar te zijn! Neen hoor, dat doet me echt verdriet. Ik dacht dat je heusch verstandiger was. Weet je wat ik doen zal? Ik kom je eens uit school halen, dan kan ik dat buitengewone kind ook eens zien. Ga nu maar je boterham eten.'

Om vier uur stond Jo's moeder voor de school. Even nadat de bel geklonken had, gingen de deuren open. De kinderen vlogen er uit. En jawel hoor, daar kwam ook heel zachtjes loopend en schuw rondkijkend, een klein Indisch meisje de school uit.

Het was een teer kindje met groote, donkere oogen en sluik zwart haar. Ze had een wollen jurk aan, een bont mutsje op en nog rilde ze in haar warmen wintermantel. Ze keek net alsof ze zich niet op haar plaats voelde tusschen al die wilde, uitgelaten kinderen.

't Scheen dat het kind op het gezicht van Jo's moeder zien kon dat zij veel van kinderen hield, want ze keek haar zoo vragend en treurig aan alsof ze zeggen wou: Och, help me asjeblijft door die woeste, vreemde kinderen heen!

En Jo's moeder begreep haar, ze ging tusschen de kinderen door

op het vreemde kind af. Eerst zei ze niets tegen haar, ze nam haar bij de hand, zette het mutsje wat terecht en toen ze haar uit het gedrang gehaald had, vroeg ze haar hoe ze heette.

‘Nonnie,’ zei het kind.

‘Zoo, Nonnie,’ zei Jo's moeder, ‘ben jij dan het nieuwe meisje dat bij Jo in de klas gekomen is?’

‘Ja, mevrouw!’

‘Je woont zeker nog niet lang hier, hè?’

‘Neen, mevrouw!’

‘Waar kom je dan wel vandaan?’

‘Ik ben pas uit Indië hier gekomen, omdat bij ons op de plantage geen school is.’

‘En ben je nu zoo alleen hier?’

‘Ja, mevrouw, ze zijn allemaal in Indië gebleven. Ik moest hier naar toe om te leren.’

‘En hoe oud ben je al?’

‘Acht jaar, mevrouw!’

‘En heb je al vriendinnetjes op school gekregen?’

‘Neen, mevrouw. De kinderen zijn allemaal zoo naar voor me. Ze trekken me aan mijn haren en roepen mij altijd “zwarte mop” na! En dat vind ik zoo vreeselijk!’

En Nonnie begon te huilen.

‘Kom, Nonnie, huil maar niet, kind. Je zult hier wel gauw vriendinnetjes krijgen en als je het wilt, zal ik wel dadelijk al een groote vriendin voor je zijn. Ik houd zoo veel van kinderen en ik zal er wel voor zorgen dat Jo, dat is mijn dochtertje, zeker een vriendinnetje voor je wordt. Wees maar niet bang, hoor!’

Nu kwam de juffrouw Nonnie halen en nadat ze Jo's moeder goeden dag had gezegd, gingen ze weg.

Moeder ging met Jo en nog eenige van haar vriendinnetjes naar huis. ‘Zeg, kinderen, ik vind het heelemaal niet aardig van jullie dat je die kleine Nonnie zoo alleen met de juffrouw laat weggaan. Jullie moet juist voor haar wat vriendelijk zijn. Heb jullie wel gezien hoe treurig ze rondkijkt? Ze heeft me net verteld dat ze pas uit Indië hier gekomen

..... en later vertelde zij van Indië, en alle kinderen luisterde naar haar (pag. 19).

is en in plaats dat je het haar nu een beetje prettig maakt en denkt dat ze hier zoo heelemaal anders moet doen dan bij haar thuis in dat mooie, warme Indie, plagen jullie haar en bent zoo onvriendelijk. Verbeeldt je eens dat jullie in Indië zoo alleen op school zoudt gaan en dat die Indische kinderen jullie zoo plaagden als je het Nonnie hier doet; en dat je, als je dan zoo verdrietig thuis kwam, nooit je moeder zou vinden, bij wie je eens uithuilen kon en die je zou troosten en al je verdriet zou wegzoenen, zou jullie dat ook niet vreeselijk vinden? Weet je wat we zullen doen? Jo, jij vraagt morgen of ze bij jullie komt loopen en op school bemoeien jullie je in het speeluur wat met haar. En als ze dan een beetje gewend is, vragen wij haar Zaterdagmiddag bij ons. Dan zullen we samen een prettigen middag hebben.' Den volgenden Zaterdag kwam Nonnie spelen. Och, wat was ze eerst schuw en verlegen! Ze bleef maar dicht bij Jo's moeder staan en durfde zich haast niet bewegen. Maar langzamerhand werd ze wat lossen. Ze begon naar de poppen en de boeken te kijken en later vertelde ze van Indië; en alle kinderen luisterden naar haar. Ze ver-

telde van hun huis op de plantage en van de mooie boomen en vreemde vruchten en planten die er groeiden. En van al die bruine bedienden die altijd op de bloote voeten of op sandalen rondliepen, en dat de mannen ook hun haren lang droegen en het net zoo opstaken als Jo's moeder! Dat was voor de andere kinderen allemaal nieuw. Ze hadden wel eens wat gehoord of gelezen van Indië, maar het nu te hooren van Nonnie die er zelf gewoond had, dat was dubbel zoo aardig voor hen.

Toen Nonnie verteld had, ging moeder aan de piano zitten. Ze speelde alle schoolliedjes en de kinderen zongen er bij. Toen kregen ze poffertjes die ze zelf mochten bakken en ze dronken chocolade die ze om de beurt zelf mochten inschenken. Dat was een middagje!

Om vijf uur werd Nonnie gehaald.

‘Maar mevrouw, wat is er met Nonnie gebeurd sinds van middag?’ vroeg de juffrouw.

‘Niets buitengewoons, juffrouw. Maar Nonnie heeft in dien tijd verscheiden vriendinnetjes gekregen en daarom ziet ze er zoo vroolijk uit.’

Eén groote vriendin had ze al. Die had je al toen we elkaar voor 't eerst zagen, hè Nonnie?’

‘Ja mevrouw.’

En Nonnie zoende mevrouw zoo hartelijk haast alsof ze haar eigen moeder zoende.

‘Nu, dag Nonnie, tot den volgenden Zaterdag, hoor, dan komen er weer andere vriendinnetjes bij Jo spelen.’

En zoo gebeurde het. Nonnie kreeg een heele boel vriendinnetjes op school. Maar haar beste vriendinnen werden toch Jo en haar moeder.

Moeder's verjaardag.

eken te voren werden er allerlei geheimzinnige gesprekken gehouden. Moeder's scherpe ooren werden hard op de proef gesteld, want ze moest zich dikwijls doof houden om de kinderen niet teleur te stellen. Piet studeerde een stukje op de piano, broer zat erg zijn best te doen op een tekening die hij telkens nog maar met mooi genoeg vond. Het was voor allemaal in huis heel moeilijk om niets te verklappen.

Eindelijk kwam de lang verwachte dag.

's Morgens, toen moeder beneden kwam, was haar stoel met klimop versierd, een mooie strik om het oortje van haar theekopje gebonden, een verrassing van broer die dat alleen bedacht had. Hij had een stukje rood lint uit moeders naaidoos genomen. Voor dezen keer was hij zeker dat het niet hinderde als hij iets wegnam zonder te vragen.

Neen, maar, wat een rare mantel is dat nou! (pag. 23).

Nu zou moeder er niet boos om zijn. Vader zat al aan de ontbijttafel en toen moeder in haar mooien stoel zat, riep hij: 'Jongens, jelui kunt komen!'

Maar er kwamen geen jongens, ten minste men zag ze niet, wel een mooien, lekkeren wintermantel die heel langzaam de kamer binnen wandelde en bedenkelijke bulten vertoonde en een ingehouden lachen liet hooren.

'Neen, maar, wat een rare mantel is dat nou! Dat is nog eens een verrassing! Zoo'n vreemden mantel heb ik nog nooit gezien. Hè, wat komt die dicht naar me toe. Wacht, ik zal eens even voelen, wat dat voor dikke bobbeltjes zijn!'

Toen konden de kinderen zich onmogelijk langer goed houden. Ze vlogen onder den mantel vandaan en in een wip waren ze op moeders schoot en feliciteerden en zoenden haar dat ze vuurroode wangen kreeg!

Toen ging Piet zijn stukje spelen, broer kwam met zijn teekening voor den dag en de mantel was het verjaarsgeschenk van vader met

de kinderen samen. Dat was een heerlijke dag en moeder voelde zich gelukkig en dacht alleen maar hoe heerlijk het zou zijn als haar moeder dat alles eens had kunnen zien.

Het opstel.

‘Hè, ik dacht toch zeker dat er zes appels in het bakje waren, en nu tel ik er maar vijf!’ zegt moeder. ‘Heb jullie er ook een van genomen?’ ‘Wel neen, moe,’ zegt Jan en eet zijn boterham verder op.

‘Ik ook niet, moe!’ antwoordt Piet en snuit meteen erg hard zijn neus.

Moeder wist al genoeg.

‘Jij ook niet, Piet? Is het heusch waar?’

‘Ja, moe, heusch, ik heb er geen genomen.’

‘Dan is het goed,’ zegt moeder en kijkt Piet strak aan.

De boterhammen zijn op en de kinderen moeten hun schoolwerk gaan maken.

‘Hè moe, ik schiet niets op met mijn werk, helpt u me even?’

‘Wat moet je doen, Piet? Laat eens zien.’

‘Ik moet een opstel maken. Wij hebben een vrij onderwerp en u weet wel dat ik daar altijd de hoogste punten voor krijg, maar ik kan er van avond niet mee voort. Toe, helpt u me maar eens. Geeft u me een onderwerp, dan zal ik zien wat ik er van kan maken!’

Moeder denkt even na.

‘Eigenlijk mag het niet, hè Piet, dat weet je wel, maar voor dezen keer zal ik je maar eens helpen. Wat zou je er van zeggen als je eens een opstel maakte over een jongen die gesnoept had en zich er later voor schaamde, zoodat hij het zelfs zijn moeder niet durfde te vertellen, toen zij den appel miste dien hij van het bakje genomen had, en dat hij jokte toen moeder vroeg, of een van allen iets van dien appel afwist?’

‘O moe!’ en Piet barstte uit van het huilen.

‘Heb ik het niet goed geraden, jongen?’

‘O ja, moe! Ik heb er nu zoo'n spijt van. Toen ik hem in mijn zak voelde, durfde ik hem niet opeten, en hem in mijn zak houden, dat ging ook niet, want dat zou u dadelijk ruiken. Toen heb ik hem heel

gauw stilletjes in den tuin opgegeten, maar hij smaakte heelemaal niet lekker. En toen u naar de appels keek en er naar vroeg, had ik wel in een hoek willen kruipen, zoo schaamde ik me!

‘Hoor eens, Piet! Ik zie gelukkig dat je zelf begrijpt hoe vreeselijk verkeerd je hebt gedaan. Iets wegnemen dat van jou niet is, iets waar je op geen eerlijke manier aan komt, dat je nooit gerust aan ieder durft te laten zien, daar kan je je nooit gelukkig mee voelen. En zullen we nu eens samen een ander onderwerp voor je opstel bedenken? Of kan je het misschien nu wel alleen?’

Moeder had gelijk. Nu Piet's geweten weer vrij was, lukte zijn werk heel goed en hij kreeg er weer de hoogste punten voor.

Dinkie.

Binnen eenige weken zou kleine Jo haar zesden verjaardag vieren. Ze kende al de drukletters uit haar letterdoos en had nu met veel moeite een verlanglijst geschreven, die in de huiskamer aan den muur vastgeprikt moest worden.

VERLANGLIJST EEN ECHTE POES EN ANDERS NIETS JO

Zoo zag haar lijst er uit. Met een heel gewichtig gezichtje vroeg zij haar moeder vier spelden en nu hing de lijst goed in 't oog. Ieder die binnen kwam, moest er wel naar kijken. De eerste, die er iets van zei, was moeder.

‘Maar, zus, wat een vreeselijk moeilijke verlanglijst heb je van het

jaar, een echte poes. Hoe moeten wij daaraan komen? Gelukkig dat wij nog een poosje den tijd hebben om er een te zoeken. Een echte poes! Nu, we zullen zien, hoor! Ik zal er mijn best voor doen.' 's Middags aan tafel werd er druk gepraat over die moeilijke verlanglijst. 'Kijk eens naar den muur, vader, wat zeg je er van?'

Vader zette een ernstig gezicht

'Kon je niets anders bedenken, zus?'

'Neen, pa, heusch niet, ik zou zoo dol graag een echte poes willen hebben, en omdat ik wel weet dat het iets heel moeilijks is, wil ik het wel van allemaal samen hebben, en anders niets.'

'Nou, vrouwtje, we zullen zien.'

Jo ging dien avond gauw naar bed om nog eens rustig te kunnen denken over den naam van haar poes, want dat zij er een kreeg, daar was ze haast zeker van.

Een poosje had zij heel stil gelegen, toen riep zij op eens: 'Nou weet ik er een!' zóó hard, dat haar broertje, die in het andere bed bij haar op de kamer sliep, en al half ingedommeld was, er van opschrikte.

‘Wat weet je?’ vroeg hij sufferig.

‘O broer, ik weet er al een naam voor!’

‘Waarvoor?’

‘Natuurlijk voor mijn poes! Maar het is geen gewone katten naam, het is een heele rare en als je het raadt, krijg je morgen een nieuwen griffel van me.’

‘Ja, als 't geen gewone katten naam is, hoe kan ik 't dan raden?’

‘We zullen hem Dinkie noemen, is dat geen mooie naam?’

‘Hoe kom je daar bij? Welke poes heet er nou Dinkie?’

‘Geen een, dat is 't juist. Weet je hoe ik er aan kwam? Van 't denken over zijn naam. Toen dacht ik eerst Denkie, maar dat raden de mensen te gauw en daarom zullen we hem Dinkie noemen. Hé, ik wou dat ik al morgen jarig was!’

‘Goeien nacht, Dinkie!’ zei broer die twee jaar ouder was. ‘Droom er maar niet van. Je hebt hem toch nog niet eens!’

O, hij komt zeker. Nacht, broer!’

Den volgenden dag ging mevrouw Coenen er dadelijk op uit om bij den behanger te vragen of de kleine poesjes al allemaal weg waren. Gelukkig hadden ze er nog twee bij de moeder gelaten.

‘Zoudt u mij een groot plezier willen doen en me er een van geven? Zus wou er zoo erg graag een voor haar verjaardag hebben en ik wist, dat er bij u kleine poesjes waren.’

‘O mevrouw, zoekt u er maar eentje uit! Er is nog een zwart en een grijsje.’

‘Dan wel heel graag het grijsje. Vindt u goed dat ik het vandaag over veertien dagen bij u laat halen? Ik dank u vriendelijk, want ik wist anders heusch niet hoe ik met zus haar verlanglijst moest doen.’ Eindelijk was het de verjaardag. Al heel vroeg ging Jo naar beneden en voor haar bord op de ontbijttafel stond een lijstje met een aardig poezenplaatje er in. Er lag een kaartje bij: ‘Voor Jo Coenen. Dinkie feliciteert haar en straks komt hij zelf.’

Nu danste zus van blijdschap door de kamer.

‘Ik dank jullie allemaal, hoor! Hè, ik wou dat hij er maar al was!’

Hoe zie thij er uit moe? Is 't een zwarte of een grijze?’

‘Nog een paar minuutjes, dan kan je het zelf zien, maar laat ik je eerst je verjaarszoen geven, zus.’

‘En ik ook,’ zegt vader.

Nu gaat de deur open en Marie en broer komen plechtig binnen gewandeld. Zij dragen een hengselmand waaruit men een zacht gemiauw hoort. Zij zetten den mand voor Jo neer en lichten het deksel op. In een hoek zit schuw een aardig klein poesje. Heel zacht aait zus over het kopje en tilt het dan voorzichtig uit de mand.

‘O moe, wat een schatterig diertje, hier maar, mijn Dinkie, zoet maar, niet bang zijn, de vrouw zal heel goed voor je zijn, kom maar hier, dan krijg je eerst een beetje melk.’

Het scheen wel alsof het diertje voelde dat het in goede handen was, want 't hield gauw op met dat angstig miauwen en begon nu met heel kleine likjes wat melk uit het nieuwe schoteltje te drinken. Zus had voor haar verjaardag allemaal poesencadeautjes gekregen. Ten eerste poes zelf, dan een drink- en etensschoteltje, een blauw

halslint met belletjes en een lekker warm gevoerd slaapmandje.

Al heel gauw was Dinkie gewend in zijn nieuwe omgeving; iedereen was dan ook vriendelijk voor hem, behalve Marie die mopperde omdat dat beest overal zijn nagels inzette en altijd zoo valsch naar de vogels in den tuin zat te loeren.

‘Ja, dat krabben zal hij wel afleeren als hij wat ouder is, en dat hij op de vogels loert, kan hij niet helpen, dat is de kattenaar,’ zei moeder ‘Maar we hebben onzen muizenval ook niet meer nodig, dat moet je ook niet vergeten.’

Dinkie groeide flink en hij hield van iedereen in huis, maar toch 't meeste van zijn ‘vrouw’ Jo. Zus had hem ook kunstjes geleerd. Als zij bijvoorbeeld om twaalf uur aan tafel gingen, rammelde zij even met den kaasstolp tegen den schotel en wip - dan zat Dinkie bij Jo's stoel om zijn stukje kaas te halen.

Nu was Jo groot genoeg om naar school te gaan. De eerste dagen was het erg vreemd in huis, niet alleen voor moeder die haar kleine babbelaarster erg miste en voor Marie met wie ze nu geen bood-

schappen meer kon doen, maar ook voor Dinkie, die maar liep te snuffelen en te zoeken en telkens bij Jo's moeder heel zacht ging miauwen en kopjes geven alsof hij vragen wou: 'Waar is mijn vrouw toch?' En moeder gaf hem dan antwoord, want als je veel van dieren houdt, verstaan ze je best. 'Ja, Dinkie, de vrouw is naar school, we missen haar allemaal, maar over een paar uurtjes is ze weer thuis.'

Tot Jo uit school kwam, zat Dinkie maar trouw achter de deur op haar te wachten. En als ze in de kamer kwam, liep hij om haar beenen te spinnen en kopjes te geven, zóó tevreden en blij, dat Jo hem eerst even op haar schoot nam om te streelen en hem dan zijn melk gaf.

Het was in den winter en ieder was in huis al verkouden geweest behalve Dinkie. Maar op een morgen zat hij zoo stil achter de kachel in zijn mandje en nieste onophoudelijk. Zijn melk liet hij staan en Jo maakte zich al bezorgd om haar pleegkind. 'Moe, ik geloof dat Dinkie nu ook verkouden is. Mag ik Marie een ei vragen en wat

slaolie? Dat zal voor onzen Dinkie zeker ook goed zijn. U gaf het ons toch ook toen wij verkouden waren?’

‘Ja, zus, ga het maar bij Marie vragen, dan zal ik het voor je klaar maken.’

Marie bromde wat en zei: ‘Dat komt van dat in den tuin op die arme vogeltjes loeren. Van mij zou hij niet zoo'n goed ei krijgen, maar als je moeder 't goed vindt, vooruit dan maar!’

Marie kon het Dinkie nog maar niet vergeven dat hij eens een vogeltje had opgegeten. Het wàs natuurlijk wel heel erg, en Jo had er Dinkie een paar flinke tikken voor gegeven, maar moeder had gezegd: ‘Heusch, Jo, 't geeft je niets, sla hem er niet voor, hij kan 't niet helpen. Dinkie is wel een verstandig dier, maar hij begrijpt toch niet dat het zoo erg is als hij een vogeltje opeet.’

Moeder gaf Dinkie nu af en toe van het geklopte ei met suiker en slaolie en na een paar dagen was Dinkie's verkoudheid heelemaal beter. Het was nu Mei geworden en Jo's ouders zouden verhuizen. De verhuisdag gaf een heele drukte en daarom zouden de kinderen dien

dag bij hun grootmoeder eten en 's avonds meteen naar hun nieuwe woning gaan. Het eerste waar Jo naar vroeg, toen zij thuis kwam, was natuurlijk, waar Dinkie was.

Nu schrok moeder. 'O verbeeld je, met al die drukte hebben wij onzen goeien Dinkie vergeten. Och zus, huil maar niet. Marie zal dadelijk met je naar het oude huis gaan.'

'O, moe, als hij maar niet weggelopen is. Dat diertje, wat zal hij bang zijn in het leege, donkere huis.'

Op straat kon Marie Jo haast niet bijhouden, zoo hard liep zij.

Na een poosje kwamen zij aan het huis. Marie draaide de deur open en jawel, daar zat die goeie Dinkie te miauwen alsof hij roepen wou: 'Laat me er toch uit asjeblijft.' Jo nam hem nu in haar armen en droeg hem naar huis.

'He,' zei moeder, 'ik ben echt blij dat je hem terug hebt, 't speet me toch zoo, dat ik onzen Dinkie vergeten kon, geef hem maar dadelijk wat brood met melk en een extra stukje kaas, dan zal hij zijn naren dag wel gauw vergeten.'

Zoals alle katten, hield Dinkie veel van klimmen en klauteren. Als hij 't maar even kon wagen, sprong hij op 't vensterkozijn en dan zoo buiten om langs de vensters van het eene raam in het andere. Zoo was hij eens het zolderraam uitgestapt met het plan een wandeling langs het dak te gaan maken. Boven langs de goot gekomen, wilde hij weer terug. Hij keek eens naar beneden en werd toen zeker duizelig, ten minste hij viel naar omlaag, juist tusschen de muren van de twee huizen.

Iedereen werd nu ongerust om het lange wegblijven van Dinkie. Alle kamers werden doorgezocht. 'Als hij maar niet het zolderraam uitgegaan is, dat stond van morgen open,' zei moeder. Eindelijk hoorde Jo miauwen. 'O moe, ik hoor wat, maar waar kan hij toch zitten, 't lijkt wel of het uit den muur komt.'

'Als hij maar niet in de snijding gevallen is. Dan weet ik heusch niet hoe wij hem er uit kunnen krijgen!' En moeder zette een heel bedenkelijk gezicht.

Vader kwam thuis en hoorde de heele treurige geschiedenis. 'Wees

maar bedaard, zus? We zullen hem er wel uitkrijgen en als wij het niet kunnen, zal de metselaar den muur openbreken en onze Dinkie zal van avond weer lekker in zijn mandje slapen.'

Jo's vader ging nu ook bij den muur luisteren, op de plaats waar het angstig gemiauw gehoord werd.

'Ja, kinderen, er zit niets op, ik zal zelf even naar den metselaar gaan en hem vragen of hij onzen Dinkie zoo gauw mogelijk uit zijn gevangenis wil halen.'

Och, wat was Jo in angst. Zij sprak maar hard door den muur: 'Zoet maar, mijn diertje, straks kom je er uit, hoor, dan krijg je melk en brood en kaas. Vader is al naar den metselaar, die zal dien naren muur wel openbreken en dan ben je weer bij ons. Zoet maar, Dinkie!'

De metselaar kwam met mijnheer Coenen mee en ging den muur onderzoeken.

'Een lastig zaakje, meneer! We moeten oppassen dat we de steenen heel voorzichtig losmaken, anders valt het dier heelemaal naar beneden.'

In groote spanning stond het heele huishouden te kijken naar den metselaar die handig den muur begon open te breken. Na een half uurtje was hij klaar en Dinkie stak zijn kop door de opening, die juist groot genoeg was om hem er met moeite door te laten.

‘Gelukkig dat er een schuine hoek in den muur is, anders was hij zeker dood gévallen, meneer! Nou, hier heb je je poes terug, jongejuffrouw! Het was ook wel zonde geweest als hij doodgevallen of verhongerd was.’

Dien avond was het feest in huis. Moeder trakteerde op chocolade en krentenbrood ter eere van de gelukkige redding van Dinkie.

Het scheen wel, alsof Dinkie na zijn ongelukkigen gevangenisdag den schrik had gekregen van het wandelen langs de vensters. Hij bleef nu rustig voor open ramen zitten en waagde het zelfs niet meer binnenshuis langs de kozijnen te loopen.

Daar hij goed verzorgd en gevoed werd, kon hij wel zoo oud worden als het bij katten mogelijk is. Toen hij zoo omstreeks veertien jaar was, moest de muizenval weer voor den dag gehaald worden. Zijn oogen

werden zwak, zijn gehoor werd minder scherp, zijn pooten konden hem nog maar moeilijk dragen.

Eens op een morgen lag Dinkie stil in zijn mandje achter de kachel te treuren. Zijn melk liet hij staan, hij deed zijn oogen niet open, zelfs niet toen Jo hem over zijn kop streefde. Zoo bleef hij eenige dagen liggen, tot hij heelemaal geen geluid meer gaf, en nadat hij zijn 'vrouw' nog met veel moeite een kopje had gegeven, alsof hij haar wilde zeggen, dat zij altijd goed voor hem was geweest, strekte hij zijn pooten uit en stierf.

Hij werd achter in den tuin begraven. Men sprak in huis nog altijd over hem als over een huisgenoot van wien men veel hield, en die een groote leegte achterliet in het huis waar hij vele jaren gewoond had.

Ik dank je vriendelijk jongen. (pag. 49).

Twee zieken.

Frits en Jacob waren broertjes. Frits, die de oudste was, had de leelijke gewoonte om zijn broertje dikwijls te plagen. Broer, die nogal driftig was, begon dan te huilen en te stompen en het kostte hun moeder veel moeite en zorg en verdrietige uren om Frits van die plaagziekte te genezen. Soms dacht zij, als er eens een paar dagen zonder gekibbel voorbij waren: Hè gelukkig, ik geloof dat ik het gewonnen heb! Maar - dan begon het lieve leventje weer van voren af aan. Neen, er zou een nare, treurige tijd verlopen, eer Frits voor goed van zijn plaagziekte genezen was.

Eens op een middag, toen Jacob uit de school thuis kwam, was hij zóó stil, dat moeder al dadelijk zag, dat haar ventje niet heelemaal in orde was. En zij had goed gezien.

‘Wat scheelt er aan, broer? Ben je niet erg lekker? Wat ben je stil, jongentje, kom eens gauw bij mij.’

Voetje voor voetje ging hij naar moeder toe en op haar schoot begon hij te huilen.

Hij vertelde toen, dat hij 's middags op school al dadelijk niet prettig was geweest, er kwamen telkens tranen in zijn oogen en hij moest toch niet huilen, zijn voeten waren koud, zijn hoofd was zoo akelig warm en .....

‘Nou, vertel me maar niet verder, we zullen je dadelijk naar bed brengen en als je lekker warm onder de wol ligt, zal 't wel beter gaan.’ Toen Jacob in zijn bedje lag, bleef moeder nog een poosje bij hem zitten.

Daar lag hij nu stil met een vuurroode kleur.

‘Ik geloof zeker dat hij koorts heeft, we moesten den dokter maar eens laten komen,’ zei moeder, toen vader ook eens naar zijn ziek jongentje kwam kijken.

De dokter kwam, onderzocht Jacob en zei toen, dat hij waarschijnlijk

mazelen had. 'Op 't oogenblik heeft hij flinke koorts, mevrouw! Maar goed zijn hoofd koel houden en Frits mag voorloopig niet met hem in de kamer slapen!'

Dien nacht bleef moeder op om telkens koude, natte doeken op Jacob's warm hoofdje te leggen.

Tegen den morgen werd hij veel kalmer. De dokter zei nu, dat het zeker mazelen waren en dat het gelukkig was dat Frits ze al had gehad, hij zou ze denklijk niet opnieuw krijgen, als hij niet in aanraking kwam met zijn zieke broertje. 'Van avond zal de koorts wel weer opkomen, mevrouw, maar hij is een flinke, sterke jongen, u hoeft niet ongerust te zijn.'

De dokter had gelijk gehad. 's Avonds begon Jacob weer onrustig te worden en in de koorts praatte hij druk over allerlei dingen van school, maar 't meeste had hij het te kwaad met zijn broertje. Hij dacht telkens dat hij hem weer aan het plagen was, en of moeder hem al suste, 't hielp niet.

Frits, die in de kamer er naast was, hoorde zijn broertje huilen.

O wat speet het hem nu, dat hij niet eens even naar hem mocht gaan. Want Frits was toch een heel goedhartige jongen, die eigenlijk veel van zijn broertje hield. Dat ellendige plagen ook, hij deed het op 't laatst zonder dat hij het zelf wist!

Toen Frits 's morgens aan de ontbijttafel kwam en zijn moeder, die er zoo erg vermoeid uitzag, goeden morgen zei, durfde hij haast niet vragen hoe het met zijn broertje ging.

Heel zacht, alsof hij wel een beetje schuld voelde, vroeg hij, of broer nog koorts had.

‘Neen, gelukkig nu niet. Hij slaapt rustig. Maar gisterenavond en van nacht, toen hij koorts had, dacht die arme jongen maar aldoor dat je hem plaagde. Je weet niet hoe verdrietig dat was en of ik hem al troostte, het hielp niet, want hij verstond mij toch niet.’

Frits had met een bedrukt gezicht zijn eerste hapje brood in zijn mond gestoken, maar 't wou niet zakken. Dikke tranen kwamen in zijn oogen en zeggen kon hij niets.

Moeder zei ook niets. Ze voelde dat Frits spijt had van al dat plagen,

en toen hij naar school ging, kwam hij wel drie keer terug om haar een dagzoen te brengen.

Na eenige dagen was de koorts veel verminderd. Jacob kon nu weer overeind in zijn bed zitten platen kijken en teekenen en na een paar weken mocht hij weer naar beneden.

Dat was een heerlijke dag voor het heele huishouden. Broer zag er nog wel wat bleek en zwakjes uit, maar dat zou wel weer gauw in orde komen.

‘Ik geloof dat onze jongens allebei genezen zijn,’ zei moeder, ‘kleine broer van de mazelen en groote van zijn plaagziekte. Is 't niet, jongens?’ En allebei de genezen jongens klommen op moeders schoot en zoenden haar, maar Frits nog 't hardste, omdat zij elkaar, zonder iets te zeggen, weer zoo goed hadden begrepen.

Het zakmes.

‘Moe, ik zou toch zoo dolgraag een zakmes hebben. Toe, wanneer krijg ik er nu een? Het heeft al driemaal nummer één op mijn verlanglijst gestaan, ik ben nu toch wel al groot genoeg.’ ‘Kijk, als je net zoo lang spaart, tot je er zelf een koopen kan, en je me belooft er heel voorzichtig mee te zijn, dan zullen we verder zien,’ zegt moeder.

‘Ja maar, moe, dat kan nog zoo erg lang duren, een echt mes kost wel vijfendertig centen en elke week twee centen, dan moet ik nog wel haast vier maanden wachten.’ ‘Dat is niets, dan ben je net zoo wat jarig, dat treft mooi, dat komt juist uit zooals ik zei, tegen je twaalfden verjaardag, en dat vind ik nog vroeg genoeg.’

Elken Zondag werden nu netjes de twee centen in een doosje gelegd

en telkens ging Jan ze natellen, al kon hij zoo ver nog niet zijn. Nu en dan kwam er wel eens een extra cent bij en na eenige maanden was hij zoo ver dat hij bijna het noodige geld bij elkaar had.

Voor elken winkel, waar zakmesjes te koop lagen, bleef Jan staan. Het was een toer om zijn keus te vinden, want hij wou er natuurlijk een hebben met zoo veel mogelijk mesjes er in. Eindelijk had hij er een gevonden en hij was al bang, dat het misschien verkocht zou zijn vóór hij de heele vijfendertig centen bij elkaar had gespaard. Nu nog maar een paar weken en dan moesten wat touwtjes en knickers in Jan's zakken plaats maken voor het zakmes.

Juist in dien tijd werd Jan's grootmoeder gevaarlijk ziek, zóó erg dat de dokter heel bang was, dat zij nooit meer beter zou worden. Jan's moeder was den heelen tijd van huis om grootmoeder op te passen. Na een week van angstige, verdrietige dagen zei de dokter dat het gevaar gelukkig geweken was en grootmoeder waarschijnlijk Zondag weer uit het bed mocht en haar kleinkinderen haar even goedendag mochten komen zeggen. Dat was een vreugde, toen moeder Zaterdags

zei: 'Jongens, als jullie heel stil zult zijn, mag je grootmoe even goeien dag zeggen en feliciteeren met haar beterschap.'

Nu kwam er een heel moeilijke avond voor onzen Jan.

Bijna was hij er met zijn mesje, maar - grootmoeder hield zoo veel van bloemen, vooral van reseda's, en hij had juist bij den tuinman zulke prachtige potjes gezien. Wat zou hij doen? Moeder vragen? Och neen, hij moest het heel alleen met zich zelf klaarspelen. Maar erg moeilijk was het toch! 's Middags op school had hij nog, toen Frans zoo pronkte met zijn zakmes, gezegd: 'Heb maar niet zoo'n drukte met je mes, hoor, ik ga er een koopen dat wel duizend maal mooier is.' En nu - als hij vijf en twintig centen voor dat potje gaf, zou het weer zoo'n tijd duren eer hij ook een mes had. Maar - grootmoeder was toch weer beter en ze hield zoo veel van reseda, wat zou ze opkijken als hij zei: 'Hier grootmoe, dat hebt u van mij, omdat ik u weer goedendag mag zeggen en omdat u weer beter bent.' - Neen, hij zei er niemand wat van en morgen ochtend zou hij naar den tuinman gaan om het mooiste potje uit te zoeken.

En vast besloten ging Jan naar zijn bed.

Niemand wist iets van zijn plannetje.

Den volgenden morgen, heel vroeg, ging hij naar den tuinman en na lang zoeken vond hij een potje dat het lekkerst rook en de meeste knoppen had. Vol verwachting van wat grootmoe er van zou zeggen, droeg hij heel voorzichtig zijn schat naar grootmoeders huis.

Op de teenen liep hij de trap naar de slaapkamer op, deed voorzichtig de deur open en zette zijn potje voor grootmoeder neer.

‘Dag grootmoe, ik ben blij dat u weer beter bent en dat krijgt u van mij omdat u zoo veel van reseda houdt,’ zei hij met een vuurroode kleur.

‘Ik dank je vriendelijk, jongen, het is prachtig hoor, en wat ruikt het heerlijk. Nu zal ik wel weer gauw heelemaal beter worden.’

Langer mocht Jan niet blijven. Moeder ging even met hem mee in de gang.

‘Dat vond ik nu echt aardig van je, dat je grootmoe zoo verraste met die prachtige reseda. Maar je zakmes?’

‘Ja moe, 't was erg moeilijk, maar ik ben toch blij dat ik het heb gedaan. Ik heb toch niet alles uitgegeven.’

Een paar weken later was Jan jarig en ik hoef jullie zeker niet te vertellen dat hij van zijn grootmoeder een prachtig zakmes kreeg dat hij altijd zal bewaren.